

Petteri Orpo kok ym.

Kirjallinen kysymys hallituksen toimista vanhuspalveluiden turvaamiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Kokoomus tekee työtä sen puolesta, että jokainen vanhus saa tarvitsemansa laadukkaat palvelut ja inhimillisen kohtelun. Moni ikääntynyt kansalainen joutuu odottamaan liian kauan kotiinsa palveluja tai jonottamaan pääsyä ympärivuorokautisiin hoivapalveluihin. Hoitoa ja hoivaa on saatava silloin, kun sille on tarve.

Kokoomus esitti viime vuoden lopussa julkaisemassaan seniorikannanotossa vanhuspalvelulain sitovuuden lisäämistä ja sen osana myös hoivatakuuta, jotta hyvä hoito ja inhimillinen kohtelu toteutuisivat yhdenvertaisesti jokaisen vanhuksen osalta. Hoivatakuu toisi nykyistä sitovammat ja lyhyemmät määräajat hoitoon pääsyyn riippumatta hoitopaikasta tai siitä, onko vanhuksella hänen oikeuksistaan huolehtivia omaisia.

Keväällä huoli vanhuspalveluiden kestävästä tilanteesta nousi yhä laajempaan keskusteluun hoivapalveluissa tapahtuneiden anteeksiantamattomien laiminlyöntien myötä. Silloinen oppositio teki asiasta välikysymyksen, jossa se vaati hallitukselta vastauksia hoivapalveluiden tilanteeseen.

Keväällä edellinen hallitus lisäsi tärkeitä panostuksia hoivapalveluiden valvonnan parantamiseksi. Vanhusten ja vammaisten palvelujen ohjauksen ja valvonnan vahvistamiseen suunnattiin 720 000 euroa, ja eduskunnan oikeusasiamiehen suorittamaa vanhusten oikeuksien valvontaa vahvistettiin 350 000 eurolla.

Ikäihmisten laadukkaan ja yhdenvertaisen hoivan sekä inhimillisen kohtelun turvaamiseksi edellinen hallitus käynnisti keväällä vanhuspalvelulain välttämättömän kokonaisremontin asettamalla asiantuntijatyöryhmän valmistelevaan vanhuspalvelulain kokonaisuudistusta.

Työryhmälle annettiin tehtäväksi valmistella mm. vanhuspalvelulain ja laatusuosituksen uudistamista sekä ikäpoliittisten linjausten valmistelu, joilla varaudutaan väestön vanhenemiseen. Työryhmän työn on tarkoitus päättyä vuoden 2019 loppuun mennessä, jolloin tuotaisiin tarvittavat esitykset lainsäädännön kokonaisuudistuksen toteuttamiseksi sekä esiteltäisiin vaikutusarvioinnit.

Vanhusten palveluihin tarvitaan lisää hoitajia. Kokoomuksen mielestä hoitohenkilökunnan määrän vanhuspalveluissa tulisi perustua ikäihmisten yksilöllisen hoivan ja avun tarpeeseen. Nykyi-

Kirjallinen kysymys KK 121/2019 vp

set hallituspuolueet, silloinen oppositio, esittivät ennen vaaleja ratkaisuksi ympärivuorokautisessa hoivassa ilmenneisiin ongelmiin 0,7 hoitajamitoituksen kirjaamisen lakiin. Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunnan puheenjohtajana vielä keväällä toiminut Krista Kiuru antoi tuolloin ymmärtää, että hoitajamitoitus voitaisiin kirjata lakiin heti ja yhdellä virkkeellä. Kyse olisi muutamien tunnin työstä. Nyt Kiuru istuu hallituksessa ja vastaa peruspalveluministerinä vanhuspalveluista.

Ministeri Kiuru onkin kertonut kiirehtivänsä hoitajamitoitusta koskevan hallituksen esityksen tuomista eduskuntaan siten, että esitys annettaisiin eduskunnalle jo syksyn aikana, vaikkakin 0,7 hoitajamitoituksen toteuttaminen tapahtuisi Kiurun mukaan pitkällä siirtymäajalla. Hoitajamitoituksen kirjaaminen lakiin ei siis enää Kiurun aloitteesta sisälly vanhuspalveluiden kokonaisuudistuksen asiantuntijavalmisteluun, vaan ministeri on tuomassa esityksen erillisenä eduskuntaan.

Hoitajapula on vakava tosiasia jo nyt koko vanhustenhuollossa. Hoitajamitoitusvaatimuksen asettaminen 0,7 hoitajaan yhtä asiakasta kohden merkitsisi Kuntaliiton arvioiden mukaan heti yli 4 000 uuden työntekijän tarvetta ympärivuorokautiseen hoivaan sekä yli 200 miljoonan euron kustannuksia. Yksittäisenä toimenä tämä esitys pakottaisi kunnat siirtämään henkilöstöä ympärivuorokautiseen hoivaan jo nyt tiukalla olevista kotihoidon ja vammaisten palveluista, samalla kun kotihoidossa olevien vanhusten määrä ja palveluiden tarve kasvaa koko ajan.

Ihmiset tekevät palveluiden laadun. Siksi sosiaali- ja terveysalan houkuttelevuutta on pystyttävä lisäämään ja esimerkiksi työhyvinvointia tukemaan. Alan koulutusmääriä on arvioitava uudelleen ja laadittava selkeät tavoitteet siitä, miten vakavaan hoitajapulaaan vastataan tulevinä vuosina.

Kokoomus haluaa kantaa vastuuta kaikista ikäihmisistä riippumatta siitä, millaisten palveluiden piirissä he ovat. Siksi tarvitaan koko vanhuspalvelulain remontti. Edellisen hallituksen aloittamassa valmistelutyössä oli määrä etsiä kokonaisvaltaiset ratkaisut, joilla turvataan nykyistä paremmin henkilöstön määrä, osaaminen ja kohdentaminen kaikkiin vanhuspalveluihin ottaen siis huomioon myös hoitajapulasta kärsivän kotihoidon ja arvokasta mutta usein raskasta työtä tekevien omaishoitajien tarpeet.

Pääministeri Rinne on tuoreeltaan vahvistanut julkisuudessa, että hallituksen rahat eivät tule riittämään 0,7 hoitajamitoituksen toteuttamiseen tällä vaalikaudella. Hallituksen aikomuksesta panna toimeen vaaleissa lupaamansa ja hallitusohjelmaan kirjaamansa tavoite 0,7 hoitajamitoituksesta vallitseekin nyt täydellinen epäselvyys. Hallitus on luvannut tuoda eduskuntaan lain, jonka toteuttamiseen sillä ei kertomansa mukaan ole varaa. Hallitus on siis siirtämässä itse esittämäänsä ratkaisun toteutusta ainakin seuraavalle hallituskaudelle?

Ratkaisujen lupaaminen yhdellä suulla ja niiden peruminen toisella ei anna luotettavaa kuvaa hallituksen kyvystä tarttua vanhuspalveluiden kiperiin ongelmakohtiin. Hallitus on nyt toiminut useita kuukausia, ja edelleen on epäselvää, millaisia toimia hallitus aikoo tehdä vanhusten palveluiden laadun ja saatavuuden parantamiseksi. Vanhuspalveluissa odotetaan kuumeisesti kokonaisvaltaisia ratkaisuja.

Kirjallinen kysymys KK 121/2019 vp

Kokoomuksen mielestä jokaisen ikäihmisen on voitava luottaa siihen, että hän saa laadukasta hoivaa ja inhimillisen kohtelun riippumatta hoitopaikasta. Vanhuspalveluiden uudistamisen osalta vallitsee nyt epäluottamuksen ilmapiiri, sillä hallitus ei pysty yksiselitteisesti kertomaan, miten ja millä aikataululla se on tuomassa kestävätkin ratkaisut vanhuspalveluiden kokonaisvaltaiseksi uudistamiseksi.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mitä sellaisia toimia hallitus aikoo esittää vanhuspalveluiden laadun ja yhdenvertaisuuden takaamiseksi, jotka se myös pystyy toimeenpanemaan ja rahoittamaan tällä hallituskaudella ja

miten ja millä aikataululla hallitus aikoo lisätä sosiaali- ja terveysalan houkuttelevuutta ja ratkaista hoiva- ja hoitohenkilöstön riittävyyteen liittyvät ongelmat?

Kirjallinen kysymys KK 121/2019 vp

Helsingissä 12.9.2019

Petteri Orpo kok
Jukka Kopra kok
Sari Sarkomaa kok
Kai Mykkänen kok
Anna-Kaisa Ikonen kok
Antti Häkkänen kok
Sanni Grahn-Laasonen kok
Mari-Leena Talvitie kok
Timo Heinonen kok
Marko Kilpi kok
Pauli Kiuru kok
Janne Sankelo kok
Sinuhe Wallinheimo kok
Saara-Sofia Sirén kok
Pihla Keto-Huovinen kok
Ben Zyskowicz kok
Mia Laiho kok
Sofia Vikman kok
Pia Kauma kok
Sari Multala kok
Jaana Pelkonen kok
Anne-Mari Virolainen kok
Juhana Vartiainen kok
Kalle Jokinen kok
Markku Eestilä kok
Ville Kaunisto kok
Heikki Vestman kok
Wille Rydman kok
Paula Risikko kok
Matias Marttinen kok
Terhi Koulumies kok